

CÀPSULA 2.

CONFLICTES ARMATS I DESPLAÇAMENT FORÇAT

CÀPSULA 2.

CONFLICTES ARMATS I DESPLAÇAMENT FORÇAT

Publicat i coordinat per
Servei Civil Internacional

Autoria
Pamela Urrutia Arestizábal
(Escola Cultura de Pau)

Correcció lingüística
Sara Gil Ribas

Disseny i maquetació
Mireia Serrano

Lloc i data de publicació
Barcelona, setembre de 2020

En col·laboració amb

escola de
cultura de pau

Amb el suport de

Llicència

Objectius d'aprenentatge

Quina és la situació dels conflictes armats al món? I de quina manera repercuteixen en el desplaçaments forçats de població? En aquesta càpsula obtindràs elements per comprendre quins són els impactes dels conflictes armats sobre la població civil, de quina manera es vinculen les situacions de conflictivitat armada amb els fluxos de població refugiada i desplaçada internament i quin és el panorama actual de població desplaçada a nivell global. El material també t'ajudarà a reflexionar sobre la dimensió de gènere dels desplaçaments forçats de població i sobre alguns dels principals reptes en matèria d'acollida a la població refugiada.

CONEIXEMENTS

- Conèixer la situació actual dels conflictes armats i la realitat dels desplaçaments forçats de població al món.
- Assolir una visió més profunda i complexa sobre el fenomen tenint en compte la perspectiva de gènere i els reptes que afronten les persones refugiades a les societats d'acollida.

HABILITATS

- Identificar els impactes dels conflictes en la població civil i el vincle entre conflictivitat armada i desplaçament forçat.
- Reconèixer elements de gènere al darrere del desplaçament forçat motivat per conflictes armats i de les dificultats que afronten les persones que aconsegueixen fugir de situacions de violència als seus països.

ACTITUDS

- Incrementar la motivació per qüestionar els relats simplistes i estereotipats sobre les realitats que afronten les persones desplaçades i refugiades.
- Propiciar una actitud més crítica i proactiva per afavorir accions orientades a millorar l'acollida de persones refugiades i exigir d'un major compromís polític i institucional en la resposta a aquest fenomen.

A què ens referim quan parlem de conflictes armats i desplaçament forçat?

La xifra de persones desplaçades forçosament a causa de conflictes, violència, persecució i vulneracions de drets humans no ha deixat d'incrementar en els darrers anys, situant-se en els pitjors nivells des de la Segona Guerra Mundial. Segons les dades d'ACNUR, a finals de 2018 hi havia un total de 70,8 milions de persones desplaçades de manera forçada, ja sigui dintre o fora de les fronteres dels seus països, un 50 % més que el 2009 (ACNUR, 2019).

Una part important dels desplaçaments forçats estan directament vinculats a conflictes armats i les seves greus conseqüències en la població civil. La població refugiada afronta múltiples reptes, tant en el seu intent per trobar un lloc segur, com un cop s'han instal·lat en societats d'acollida. Així, per exemple, troben dificultats degut al no compliment dels deures internacionals de protecció per part dels estats receptors, les polítiques de securització i tancament de fronteres i les narratives estereotipades i carregades de prejudicis sobre la població refugiada. En aquesta unitat intentarem aprofundir i donar eines per entendre aquest complex fenomen a partir de quatre preguntes clau:

— *Com és el panorama actual dels conflictes armats i quines són les seves conseqüències en la població civil?*

— *Quina és la relació entre els conflictes armats i el desplaçament forçat de població?*

— *Quines claus aporta la perspectiva de gènere per l'anàlisi del fenomen del desplaçament forçat?*

— *Quins reptes es poden identificar en l'acollida de població refugiada?*

PANORAMA DELS CONFLICTES ARMATS I EL SEU IMPACTE EN LA POBLACIÓ CIVIL

La darrera dècada s'ha caracteritzat per un panorama de conflictes armats més intensos, letals i complexos, que ha derivat en un deteriorament de la seguretat mundial (Smith, 2018).

S'entén per **conflicte armat** tot enfrontament protagonitzat per grups armats regulars o irregulars amb objectius percebuts com a incompatibles en el qual l'ús continuat i organitzat de la violència:

a) provoca un mínim de 100 víctimes mortals en un any i/o un greu impacte al territori (destrucció d'infraestructures o de la naturalesa) i a la seguretat humana (ex. població ferida o desplaçada, violència sexual i de gènere, inseguretat alimentària, impacte en la salut mental i en el teixit social o disrupció dels serveis bàsics);

b) pretén la consecució d'objectius diferenciables dels de la delinqüència comuna i normalment vinculats a:

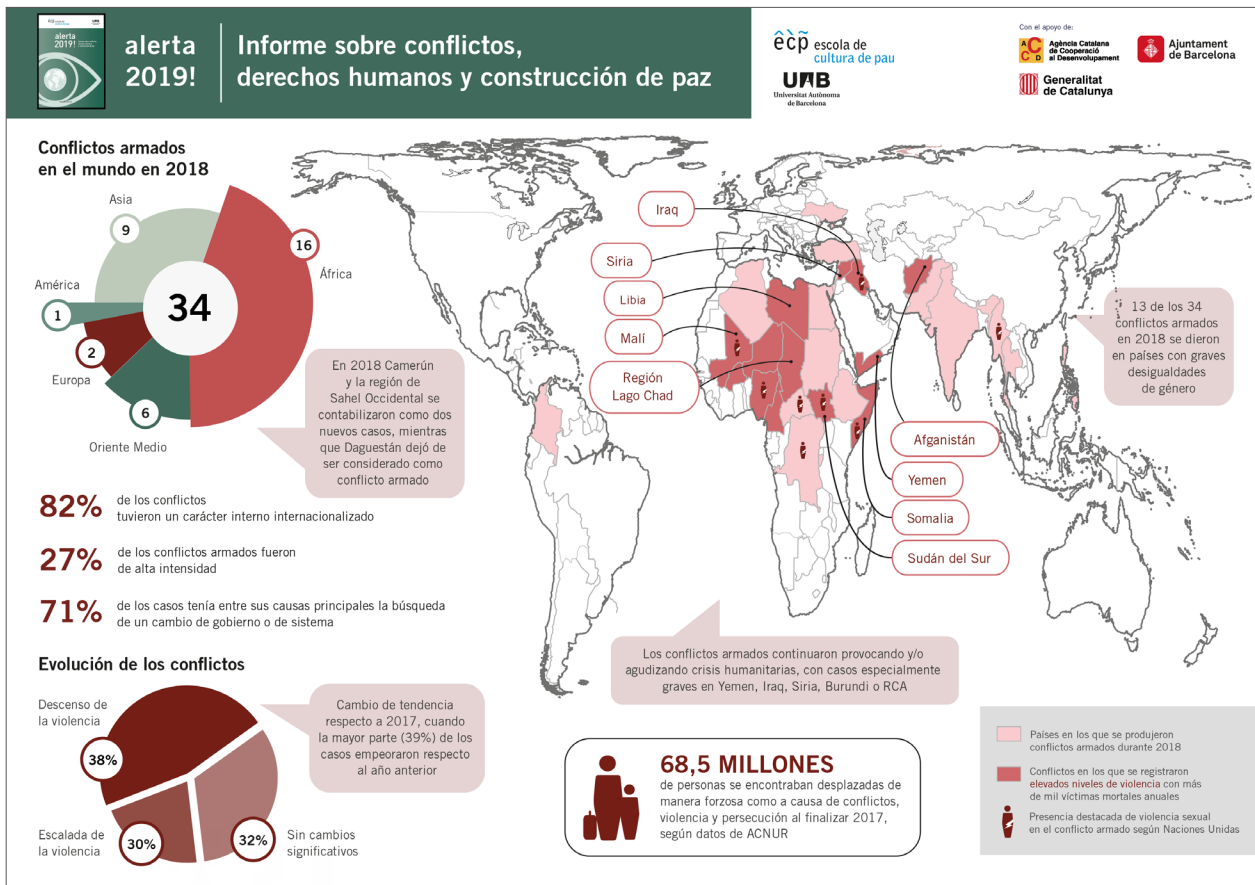
- demandes d'autodeterminació i autogovern, o aspiracions identitàries;
- oposició al sistema polític, econòmic, social o ideològic d'un estat o a la política interna o internacional d'un govern, cosa que en ambdós casos motiva la lluita per accedir o erosionar el poder;
- o control dels recursos o del territori.

Les dades de l'Escola de Cultura de Pau, que ha analitzat la conflictivitat armada global en els darrers vint anys, constaten que si bé el nombre de conflictes armats s'ha mantingut al voltant de la trentena en l'última dècada, s'ha incrementat el percentatge de casos greus, amb elevades taxes de mortalitat, profundes conseqüències en la seguretat humana i severes efectes en el territori. Si en el 2008 els casos greus o d'alta intensitat –que provoquen més d'un miler de víctimes mortals a l'any representaven el 26 % del total de conflictes armats, el 2017 aquesta proporció va arribar al 40 % (vegeu imatge 2.1). En els darrers anys els conflictes armats s'han cobrat la vida de milers i milers de persones.

Per posar-ne alguns exemples:

- Es calcula que, només el 2018, a l'Afganistan van morir al voltant de 43.000 persones a causa del conflicte armat.
- Al Iemen, el total de víctimes mortals entre principis de 2016 i finals de 2018 ja superava les 60.000.
- En el cas de Síria, un total de 20.000 persones haurien perdut la vida el 2018, i el balanç de víctimes mortals des de l'inici del conflicte armat el 2011 superaria ja el mig milió de persones.

Font: Escola de Cultura de Pau, 2019.

Imatge 2.1. Infografia sobre conflictes armats (2018). Font: Escola de Cultura de Pau, 2019.

Malauradament, l'ús de la violència deliberada o indiscriminada contra civils forma part de les estratègies de guerra de molts actors armats – estatals i no estatals–, que no dubten en fer-la servir per provocar terror, fer avançar els seus objectius estratègics, obligar la rendició d'adversaris o forçar desplaçaments de població. Any rere any, informes de Nacions Unides, organitzacions de la societat civil i premsa confirmen i denuncien la varietat d'abusos i vulneracions de drets humans perpetrades contra la població civil.

Així, la **població civil** es veu directament afectada per atacs amb tot tipus d'armes, incloent armes lleugeres, bombes, explosius i inclús armes químiques, com s'ha denunciat sistemàticament en casos recents com el de Síria –el règim sirianès és el principal responsable, segons diverses investigacions. Addicionalment, en contextos de conflicte armat la població civil pateix execucions sumàries, tortures, detencions arbitràries, desaparicions forçades, segrestos, extorsions i violència sexual.

Els conflictes tenen també greus **impactes en els i les menors** d'edat: en molts contextos són víctimes de reclutament forçat i no tenen garantit el dret a l'educació, en part com a conseqüència de les condicions de

precarietat en què viuen –que els obliga a treballar dintre i fora de la llar– i en altres per la destrucció d'infraestructures educatives en escenaris de conflicte.

A més, s'han de tenir en compte els efectes en la població de **l'afectació d'infraestructures civils**, com mercats, entitats comunitàries i religioses i, sobretot, centres de salut. En diversos conflictes armats actius es continuen denunciant freqüents atacs contra hospitals i personal de salut, tot i constituir una vulneració de les normes del dret internacional humanitari. Així, per exemple:

Entre 2013 i 2016 la Creu Roja va comptabilitzar 2.400 atacs d'aquest tipus en 11 països i Metges Sense Fronteres ha denunciat continus atacs a hospitals en conflictes armats com el d'Afganistan, República Centreafricana, Sudan del Sud, Ucraïna i Iemen.

Finalment, els conflictes armats poden afavorir o agreujar situacions de **crisi humanitària** i l'accés a serveis bàsics per part de la població. El 2018 el Programa Mundial d'Aliments de l'ONU destacava que, dels 815 milions de persones que pateixen fam crònica al món, el 60 % viu en contextos de conflicte i que 10 de les 13 principals crisis alimentàries estan relacionades amb conflictes armats. En els darrers anys i fins el 2019, la més greu era la que afectava el Iemen, on el conflicte armat no només havia disparat el nombre de persones necessitades d'assistència, sinó també havia propiciat l'expansió de malalties.

Per aprofundir-hi...

Sobre la situació de conflictes armats arreu del món, llegeix el capítol dedicat a [Conflictes armats a la darrera edició d'Alerta! Informe sobre conflictes, drets humans i construcció de pau](#), que inclou tendències generals, regionals i anàlisi de casos.

Sobre l'impacte dels conflictes en la població civil, et recomanem la lectura de dos textos publicats recentment a les edicions 2017 i 2018 de l'informe Alerta de l'Escola de Cultura de Pau:

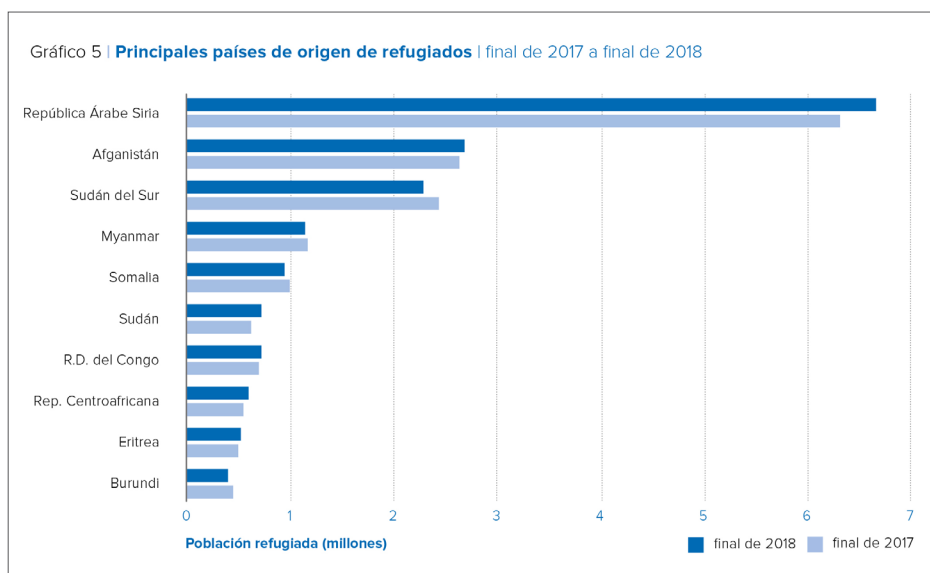
“Síria i el fracàs en la protecció de civils en conflictes armats”, [Alerta 2017! Informe sobre conflictes, drets humans i construcció de pau](#), p. 264-265.

“L'impacte dels conflictes i la violència en nens i nenes de la regió MENA”, [Alerta 2018! Informe sobre conflictes, drets humans i construcció de pau](#), p. 156-157.

CONFLICTES I DESPLAÇAMENTS FORÇATS DE POBLACIÓ

Els **desplaçaments forçats** de població són una altra de les conseqüències dels conflictes armats i, tal com s’ha destacat prèviament, aquest fenomen s’ha intensificat significativament en els darrers anys. La correlació entre conflictes i desplaçament queda en evidència si s’analitzen les darreres dades d’ACNUR. Segons aquesta agència de Nacions Unides especialitzada en la situació de les persones refugiades arreu del món, al finalitzar l’any 2018 hi havia un total de 25,9 milions de persones refugiades. D’aquest total,¹ un 67 % procedia de cinc països, tots ells –menys Myanmar– en situació de conflicte armat d’alta intensitat: Síria, l’Afganistan, Sudan del Sud, Myanmar y Somàlia (imatge 2.2.). Al següent gràfic es poden observar els principals països emissors de població refugiada al món, segons dades d’ACNUR a finals del 2018.

¹ Excloent la població refugiada palestina, que es calcula en 5,5 milions de persones i està sota el mandat d’una altra agència de l’ONU, la UNRWA.

Imatge 2.2.
Principals països d’origen de la població desplaçada forçosament (2018).
Font: ACNUR, 2019.

Pel que fa a les situacions de **desplaçament forçat intern**, és a dir, dintre de les fronteres del propi país –41,3 milions de persones desplaçades internes al finalitzar el 2018–, els deu estats amb major població desplaçada interna al món patien conflictes armats de diversa intensitat: Síria, Colòmbia, RDC, Somàlia, Afganistan, Iemen, Nigèria, Etiòpia, Sudan i Iraq. Com posen en evidència les dades, Síria es situava en primera línia entre els països amb major població desplaçada interna i refugiada al món. De fet, s’estima que més de la meitat de la seva població ha hagut de fugir de casa seva a conseqüència del conflicte en els darrers anys. Aquest cas és considerat com la principal causa de l’increment de població desplaçada al món en els darrers anys, tot i que hi ha altres conflictes que han contribuït al creixement de les xifres globals.

Cal destacar que, contràriament al que pot semblar degut a determinats discursos i narratives sobre la població refugiada, la major part de les persones que fugen dels seus països a causa de conflictes, violència i persecució actualment viuen a països considerats en vies de desenvolupament, no en territoris com Europa o Estats Units. Segons ACNUR, a finals de 2018 els països en "regions desenvolupades" acollien un 16 % de persones refugiades, mentre un terç de la població refugiada (quasi set milions de persones) habitava en alguns dels països "menys desenvolupats" del món.

Els països amb major número de refugiats i refugiades a finals de 2018 eren:

- Turquia (3,7 milions, 98 % dels quals d'origen siriana),
- Pakistan (1,4 milions, en la seva majoria d'Afganistan) i
- Uganda (1,2 milions, procedents de diversos països africans, entre els quals destaca Sudan del Sud)

Dels països europeus, destaca el cas d'Alemanya, en cinquè lloc després de Sudan, tots dos països amb aproximadament un milió de persones refugiades. Quant a la xifra de persones refugiades respecte a la població local, el Líban –amb un milió de persones refugiades a finals de 2018– és el país que n'alberga més: proporcionalment una de cada sis persones és refugiada. Si es té en compte el número de persones refugiades per cada mil habitants, el Líban albergava 156 persones refugiades per cada 1.000 habitants nacionals, Jordània en tenia 72 per cada mil, Turquia 45 per cada mil, mentre que a països considerats com "d'alts ingressos" –segons les dades d'ACNUR–, la mitjana era de 2,7 persones refugiades per cada mil habitants.

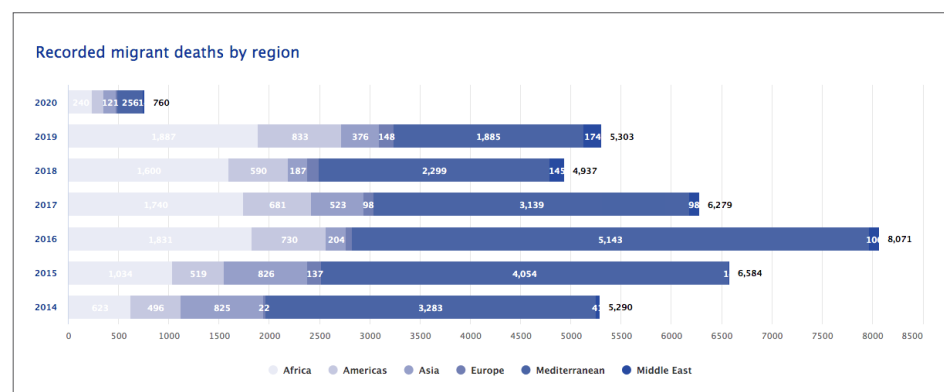
Com queda en evidència per les dades exposades, el gruix de la població desplaçada forçosament segueix estant a altres continents, fora d'Europa. En els anys 2015 i 2016, però, es va registrar un increment d'arribades de persones refugiades i migrants a Europa, quadruplicant la xifra de persones que van arribar respecte a 2014. En aquest període es va superar la xifra del milió de persones, però cal dir que aquest número fa referència a tots els països de la UE i que és significativament menor al nombre de persones que estaven arribant, per exemple, als països veïns a Síria.

En el període 2015-2016, la via més activa va ser la ribera oriental de la Mediterrània i la majoria de persones que fugien procedien de Síria, Afganistan i Iraq, tots tres conflictes d'alta intensitat. Des de llavors, la xifra s'ha anat reduint en els anys següents com a resultat de les diferents polítiques europees de resposta i bloqueig (vegeu el següent apartat sobre "Reptes per a l'acollida de població refugiada"),

que també van suposar alguns canvis en els patrons de desplaçament, i van modificar la via principal d'entrada de la ribera oriental a la ruta central –amb sortides des de la costa de Líbia principalment cap a Malta i Itàlia– i posteriorment a l'occidental –sobretot des de Marroc cap a Espanya.

Tot i els obstacles, moltes persones refugiades i migrants han continuat intentant travessar la Mediterrània per diferents rutes –en molts casos cada cop més perilloses– per aconseguir arribar a Europa. En conseqüència, la mar Mediterrània ha estat escenari de naufragis, morts i desaparicions de persones que intentaven arribar a països europeus des de la ribera sud o oriental, convertint-se en el que alguns han denominat “Mare Mortum”. Les dades que ofereix el projecte Missing Migrants il·lustra la gravetat de la situació. Com s'observa al gràfic 2.3, l'any més cruent va ser el 2016, quan es calcula que van morir més de 5.000 persones a la Mediterrània. Des de llavors, les xifres s'han reduït, però continuen sent alarmantment altes (per sobre d'un miler de persones més fins desembre de 2019).

Imatge 2.3.
Nombre de morts registrades per regió.
Font: Missing Migrants Project, Organització Internacional de les Migracions (IOM).

RESPOSTA EUROPEA I REPTES PER A L'ACOLLIDA DE POBLACIÓ REFUGIADA

El desplaçament forçat també comporta vulneracions de drets relacionades amb la resposta de les societats d'acollida. Com succeeix amb els drets en general, garantir el dret d'asil no és només un acte de solidaritat envers les persones refugiades, sinó una obligació dels estats pel fet d'haver ratificat la Convenció sobre l'Estatut dels Refugiats de 1951. Les polítiques de securització i tancament de fronteres i la insuficient aplicació dels mecanismes de protecció internacional també comprometen l'exercici dels drets humans de la població desplaçada. Entre ells, el dret d'asil, un dret humà reconegut internacionalment que consisteix en la protecció oferta per un estat a determinades persones que tenen els seus drets fonamentals amenaçats per actes de persecució o violència. En contrast amb les creixents demandes

d'informació, orientació i protecció per part de la població desplaçada, l'acollida continua sent molt limitada i insuficient.

Com a exemple, en els darrers anys a l'Estat espanyol han arribat cada cop més sol·licituds d'asil (15.755 el 2016, 31.120 el 2017 i 54.065 el 2018), però la resolució d'aquestes és escassa i el percentatge de denegacions, alt. Segons dades relatives al 2018 només un 24% (2.985) de les sol·licituds van acabar en resolucions favorables, el percentatge més baix si comparem amb les dades del mateix any d'altres països europeus com Bèlgica (65 %), Alemanya (50 %), Grècia (49 %), Suècia (39 %), Itàlia (36 %), França (27 %). A més, al llarg de 2018 es va concedir l'estatut de refugiat/da a 575 persones, menys que el 2017 (595). Per altra banda, la protecció subsidiària que proporciona l'Estat espanyol –oferta a persones que no reuneixen els requisits per a ser reconegudes com a refugiades, però que no poden tornar als seus països per risc evident de patir danys greus com la mort, tortura o amenaces– ha continuat la tendència descendent (6.500 el 2016, 4.080 el 2017 i 2.320 el 2018). (Font: CEAR)

Cal destacar que en termes generals **la resposta europea a l'increment de població refugiada en els darrers anys ha estat molt insuficient i lluny de les obligacions i compromisos en matèria de drets humans. Moltes polítiques europees han prioritzat aproximacions securitàries, l'externalització de fronteres** –com queda en evidència en els acords per frenar els fluxos de població migrada i refugiada amb països com el Marroc o Turquia– i inclús han fet servir pràctiques que no respecten principis com el *non refoulement*² o 'no devolució' a països no segurs, com per exemple Líbia.

² *Non refoulement* és un principi de dret internacional dels drets humans segons el qual cap persona pot ser retornada a un país on podrien patir tortura, tractes inhumans o degradants, càstigs i altres danys irreparables.

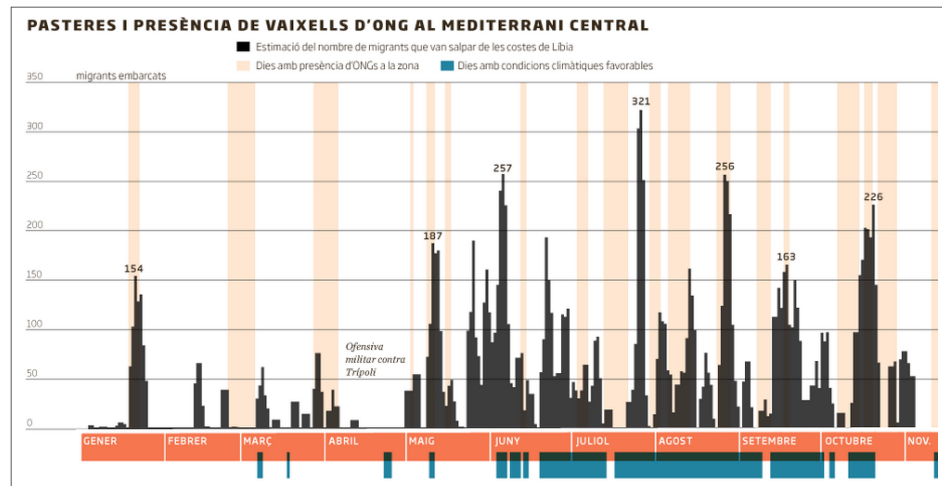
Per aprofundir-hi...

Persaber-ne més sobre les polítiques de militarització de les fronteres, accediu als informes del Centre Delàs "[Custodiar la Fortaleza: el papel de Frontex en la militarización y securitización de los flujos migratorios en la Unión Europea](#)" (2019); "[El negocio de construir de muros securitización en la Unión Europea](#)" (2019); "[Levantando muros: Políticas del miedo y securitización en la Unión Europea](#)"(2018).

Adicionalment, **s'ha criminalitzat els grups i col·lectius d'ajuda i solidaritat** amb les persones refugiades i migrades, com exemplifica el cas de l'activista Helena Maleno o la persecució, problemes i obstacles que afronten les ONG Open Arms o SOS Mediterrannée per la seva tasca de rescat a la Mediterrània. En aquest sentit, cal destacar que s'ha desmentit el suposat "efecte crida" de les ONG, com són acusades per alguns sectors

com la ultradreta italiana a través del polític Matteo Salvini. La presència de vaixells d'aquestes organitzacions al mar Mediterrani no afavoreix una major sortida de pasteres des de la costa sud, com confirma un recent estudi (Ara, 2019).

Imatge 2.4.
Relació entre la presència de pasteres i de vaixells de salvament en relació a l'"efecte crida" (2019).
Font: "Les dades desmunten el discurs contra les ONG de rescat al mar", Cristina Mas, ARA, 17 de novembre de 2019)

A les situacions de vulneracions de drets ja esmentades s'afegeix la problemàtica derivada de les **narratives estereotipades i carregades de prejudicis** sobre les persones migrades i refugiades i la construcció de discursos racistes i xenòfobs que converteixen la població desplaçada forçosament en "amença" o "problema". Com a exemple, segons dades d'Intermon Oxfam, un 55 % de la ciutadania expressava el convenciment o el temor que entre les persones refugiades s'infiltrin terroristes (Intermon Oxfam, 2018).

En una línia semblant, les conclusions d'una enquesta de Pew Research Centre apunten que en vuit de deu països europeus la meitat o més de la població pensa que les persones refugiades augmenten la probabilitat de terrorisme al país; mentre que a cinc països aproximadament la meitat de la població opina que aquestes persones manllevem llocs de feina i beneficis socials a la població autòctona. Així mateix, al voltant del 30 % de la població dels deu països analitzats creu que les persones refugiades cometem més delictes que la població local. (Pew Research Centre, 2018).

Aquests discursos i narratives tenen l'efecte d'estigmatitzar la població desplaçada, generen escenaris propicis per accentuar les vulnerabilitats socials i legals d'aquest col·lectiu –amb el consegüent impacte en l'exercici dels seus drets fonamentals–, i en ocasions deriva en comportaments racistes, en part com a resultat de la manca d'informació i anàlisi sobre les causes profundes d'aquest desplaçament forçat i sobre el context sociopolític que el provoca en els països d'origen de les persones refugiades i desplaçades. En aquest sentit, es constata una necessitat de major conscienciació a la ciutadania sobre el dret que

tenen les persones –ja sigui per conflictes, per persecució de caràcter religiós, polític o sexual o per situacions de greus necessitats– a fugir dels seus llocs d'origen i aspirar a unes condicions de vida digna.

DESPLAÇAMENT FORÇAT I PERSPECTIVA DE GÈNERE

La perspectiva de gènere i feminista en l'anàlisi de conflictes ha donat visibilitat a qüestions com els vincles entre el militarisme i el patriarcat, al contínuum de violències que pateixen les dones en temps de guerra i pau, o a com s'exacerben situacions de desigualtat i discriminacions de gènere preexistents, entre altres coses (per més informació sobre la perspectiva de gènere als conflictes armats i la pau, vegeu la càpsula 3). Cal tenir en compte, també, les conseqüències específiques dels conflictes armats i els desplaçaments forçats en dones, homes, nens, nenes i població LGTBI i com el gènere influeix i modela les seves experiències, en intersecció amb altres variables.

Així, per exemple, els homes –que majoritàriament ocupen els rols de combatents en els conflictes armats– són en general les principals víctimes mortals directes dels conflictes armats. Molts d'ells decideixen fugir dels seus països per evitar les polítiques de reclutament forçat i/o perquè no desitgen participar en les hostilitats.

En el cas de les dones i nenes, el temor a la violència sexual en contextos de conflicte armat és un factor rellevant per activar el seu desplaçament forçat. Durant el trànsit o en les societats d'acollida, però, també es veuen exposades a aquest tipus de violència. Exemple d'això són les denúncies sobre tràfic, explotació laboral i sexual de dones desplaçades, l'increment de fenòmens com el matrimoni infantil o les "bodes temporals" d'adolescents sirianes refugiades a diferents països de l'Orient Mitjà, o els greus i elevats nivells de violència sexual detectats entre les dones migrades i refugiades –i en alguns casos també cap a homes– atrapades en centres de detenció a Líbia.

Cal tenir en compte, també, que en els darrers anys ha crescut el número de menors d'edat en situació de desplaçament forçat. Si el 2009 representaven el 41 %, el 2018 ja eren la meitat de tota la població refugiada al món. Una dada rellevant per a tenir en compte les vulnerabilitats i riscos específics als quals s'exposen nens i nenes en situació de desplaçament forçat, però també per tenir en consideració que, degut als rols tradicionals de gènere, la tasca de cura dels infants recau majoritàriament en les dones, moltes vegades en contextos d'extrema precarietat.

ACTIVITAT D'AUTOAPRENTATGE

1. Coneix algunes històries de persones refugiades a través d'aquests dos materials:

- Web "setrataderefugiadas.cear"
- Vídeo "[Salir del infierno](#)" (12:16 min)

A partir d'aquests testimonis, identifica exemples concrets de com les desigualtats i rols de gènere afecten les dinàmiques de desplaçament forçat a causa de conflictes en tres moments: abans que les persones abandonin les seves llars, en les fases de trànsit i en les societats d'acollida.

Si et costa identificar exemples, els següents materials et poden ajudar per ampliar informació i tenir més eines d'anàlisi:

- "[Gènere, conflictes i desplaçament forçats](#)"
- "[Una mirada feminista sobre la crisis de refugio en Europa](#)" (article de la investigadora de l'ECP María Villellas a la revista *Pikara Magazine*).

2. Llegeix l'article "[Refugiados: política, no misericordia](#)", de l'acadèmic Javier de Lucas publicat al diari *El País* el 20 de juny de 2019 amb motiu del Dia de les Persones Refugiades i reflexiona sobre el paper dels estats i de la Unió Europea davant de l'arribada de població refugiada a territori europeu en els darrers anys:

- Quin tipus de polítiques penses que podrien/haurien d'implementar els governs europeus?
- De quina manera creus que la ciutadania podria exercir pressió per afavorir una acollida més en consonància amb els compromisos internacionals de drets humans?
- En la teva opinió, quin hauria de ser el paper de la societat civil en aquest àmbit?

QUÈ POTS FER-HI TU?

De cara a adreçar la problemàtica del desplaçament forçat, hi ha un munt d'accions que pots emprendre, des d'incidir en les causes del desplaçament forçat, fins a millorar les condicions d'acollida per a pal·liar-ne les conseqüències:

Actua sobre les causes del desplaçament forçat

Tenint en compte que els principals motius de desplaçament forçat són els conflictes armats i el canvi climàtic, incidir en aquests fenòmens pot ser la forma més efectiva de millorar la vida de les persones desplaçades forçosament. Pren compromisos per incidir sobre aquests fenòmens per reduir el nombre de persones que han de fugir de casa seva:

- **Actua contra els conflictes armats:** vegeu propostes d'acció a la secció “Què pots fer-hi tu?” de la Càpsula d'Introducció a la Cultura de Pau.
- **Actua per pal·liar l'emergència climàtica:** pots treure'n algunes idees [aquí](#) i [aquí](#).

Contraargumenta els estereotips cap a la població refugiada i sobre els reptes que afronten les persones desplaçades en les societats d'acollida

Comparteix la informació i reflexions que t'hagi motivat aquesta unitat didàctica amb les persones amb les quals et relaciones més directament, del teu entorn familiar, de treball o al teu barri. Invita altres persones a reflexionar sobre les situacions de violència i conflicte de les quals fugen les persones refugiades.

Actua com a agent antirumors en matèria de desplaçaments forçats a causa de conflictes, proporcionant dades en conversacions i debats i una perspectiva compromesa amb el respecte als drets humans. Aquí tens alguns materials útils:

- Materials de la campanya “[Barcelona Antirumors](#)”
- Materials de la web [Barcelona Ciutat Refugi](#)
- [Projecte 18+1](#): Un jovent que camina, de l'Agència Talaia. Joves migrades del nord de l'Àfrica expliquen la situació des de la seva experiència.

Interessa't per les experiències de persones refugiades i migrades que visquin a prop teu

Tingues una actitud d'acollida amb les persones que han viscut desplaçament forçat, investiga pel teu compte sobre les circumstàncies

al seus països d'origen i mantén una actitud respectuosa amb les seves experiències per evitar situacions de revictimització.

Tingues en compte tant els contextos que han provocat desplaçaments forçats en anys recents (Síria, Afganistan, Ucraïna, per esmentar-ne alguns), com les experiències de desplaçament de llarga durada com és el cas de Palestina o el Sàhara Occidental.

Contacta amb organitzacions de persones refugiades i migrades i/o amb ONG que els donen suport.

Indaga sobre què pots aportar, implica't en les seves activitats i reivindicacions. Intenta conèixer més sobre iniciatives d'organitzacions com Stop Mare Mortum, la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat, Open Arms o sobre el treball d'activistes com Helena Maleno.

Suma't a campanyes de suport a persones refugiades, com #SeTrataDeRefugiadas, campanya amb perspectiva de gènere.

Informa't sobre com funcionen els sistemes d'acollida al teu territori i si incorporen una perspectiva de gènere.

Aprofita els espais de participació ciutadana i política per reclamar a les diferents autoritats i administracions una resposta al fenomen dels desplaçaments forçats des d'una mirada compromesa amb el respecte als drets humans i amb el compliment de les lleis internacionals. Reclama una protecció més expedita per a les persones en risc i l'establiment de vies segures per acollir-se a aquesta protecció.

BIBLIOGRAFIA

De Lucas, Javier (2019). "Refugiados: política, no misericordia", *El País*, 20 de juny de 2019.

Escola de Cultura de Pau (2019). *Alerta 2019! Informe sobre conflictos, derechos humanos y construcción de paz*. Barcelona: Icaria.

Escola de Cultura de Pau (2018) "Gènere, conflictes i desplaçament forçats," guia ràpida, a la web Dones, Pau i Seguretat. Edició en línia: Escola de Cultura de Pau.

Mas, Cristina (2019). "Les dades desmunten el discurs contra les ONG de rescat al mar", *ARA*, 17 de novembre de 2019.

Smith, Dan (2018). "Introducció. Estabilitat Internacional i Seguretat Humana en 2017", *SIPRI Yearbook 2018 Armaments, disarmament and international security*, Resum en català.

ACNUR, (2019). *Global Trends. Forced Displacement in 2018*.

Urrutia, Pamela (2019). "De què fugen les persones desplaçades? Conflictes armats com factors d'expulsió" (*article pendent de publicació*).

Villellas, María (2016). "Una mirada feminista a la crisis de refugio en Europa", *Pikara Magazine*, 21 de març de 2016.

ALTRES RECURSOS D'INTERÈS

[Agència de Nacions Unides per a les persones refugiades](#)

[Comisió Catalana d'Ajuda al Refugiat](#)

[Comisión Española de Ayuda al Refugiado](#)

[Missing Migrants Project](#)

